

Teoría fotográfica

PROGRAMACIÓN DIDÁCTICA

1_ Dades d'identificació del mòdul

1_ Datos de identificación del módulo

Títol <i>Título</i>	Teoria fotogràfica		
Família professional <i>Familia profesional</i>	Comunicació Gràfica i Adiovisual		
Curs/cursos <i>Curso/cursos</i>	1r i 2n	Hores lectives <i>Horas lectivas</i>	150
Sessions per setmana <i>Sesiones por semana</i>	3 sesiones en 1r 3 sesiones en 2n	Crèdits ECTS <i>Créditos ECTS</i>	7
Llengua d'impartició <i>Lengua de impartición</i>	Valencià/Castellà		

2_ Objectius del mòdul

2_ Objetivos del módulo

1. Comprendre i analitzar els fonaments del llenguatge fotogràfic i aplicar-los en la valoració argumentada d'imatges fotogràfiques.
2. Emetre un juí crític argumentat sobre el seu propi treball fotogràfic i el d'autors reconeguts.
3. Estudiar textos significatius de la teoria fotogràfica i les seues relacions amb la praxi de la fotografia.
4. Analitzar les diverses tècniques fotogràfiques com a condicionants del significat, l'expressivitat i l'estètica de les fotografies.
5. Valorar els coneixements aportats pel mòdul i utilitzar-los en el mateix procés de creació i realització de treballs professionals.

3_ Continguts del mòdul

3_ Contenidos del módulo

PROGRAMACIÓN DIDÁCTICA CICLOS	Nombre del módulo	V_0	Página 1/9
----------------------------------	-------------------	-----	------------

1. La imatge fotogràfica. Concepte i evolució de les teories fotogràfiques.
2. Els contextos de la imatge, els seus usos i funcions.
3. El valor del referent. La classificació en gèneres.
4. Els elements de representació espacial en la fotografia.
5. La representació del temps i el moviment.
6. La llum en la fotografia. Il·luminació natural i artificial: criteris estètics i funcionals.
7. El color en fotografia. Evolució i usos expressius.
8. La fotografia i altres mitjans d'expressió: arts plàstiques, cine, literatura, etc.
9. Fotografia i document.
10. Teories estètiques i artístiques.
11. Conceptes artístics contemporanis. Interaccions amb la fotografia

4_ Mètodes Pedagògics Generals

4 _ Métodos Pedagógicos Generales

La metodologia emprada serà teoricopràctica. Durant les classes s'alternarà entre l'exposició teòrica de continguts i l'elaboració d'exercicis pràctics a l'aula. La programació teòrica desenvolupa els continguts tenint en compte la relació dels mateixos amb l'especialitat del cicle, partint dels conceptes més bàsics als més complexos. Serà per això necessari un continu seguiment de l'assignatura per a assimilar els continguts donats.

És indispensable incentivar l'actitud participativa de l'alumnat en el procés d'aprenentatge, fomentant la seua capacitat investigadora en la cerca d'informació que il·lustre els conceptes tractats i ajude a resoldre els exercicis.

El mòdul persegueix en els seus plantejaments i activitats una experiència de treball eminentment pràctica, en la qual l'estudiant adquireix els coneixements i les destreses en el maneig de les eines a través de la resolució dels problemes que planteja cada unitat, així com aquells que es deriven de la seua pròpia experimentació creativa.

5_ Mesures d'atenció a l'alumnat amb necessitats específiques de suport educatiu

5 _ Medidas de atención al alumnado con necesidades específicas de apoyo educativo

Per a donar resposta educativa adequada per a l'alumnat amb necessitat específica de suport educatiu, s'estarà al que es disposa en l'article 27 del Decret 104/2018, de 27 de juliol, del Consell, pel qual es desenvolupen els principis d'equitat i d'inclusió en el sistema educatiu valencià, i en l'Ordre 20/2019, de 30 d'abril, de la Conselleria d'Educació, Investigació, Cultura i Esport, per la qual es regula l'organització de la resposta educativa per a la inclusió de l'alumnat en els centres docents sostinguts amb fons públics del sistema educatiu valencià, sempre tenint en compte que el centre no disposa de personal d'orientació i està assistit per la Unitat Especialitzada d'Orientació que té assignada per a determinades circumstàncies.

6_ Sistema d'avaluació i qualificació

6 _ Sistema de evaluación y calificación

Aspectes generals *Aspectos generales*

Cada professor/al fet que imparteix aquesta assignatura, redactarà un document denominat Aplicació de la programació didàctica en el qual s'especifiquen més detalladament les activitats formatives, metodologia, temporalització, criteris i procediments d'avaluació, mínims exigibles, sistemes de recuperació i, si és el cas, el pla de recuperació de mòduls pendents.

L'Aplicació de la programació didàctica es farà pública als estudiants a l'inici de cada curs escolar.

Avaluacions:

En el primer curs, es realitzarà, almenys, una sessió d'avaluació inicial, abans de la finalització del mes d'octubre; dues sessions d'avaluació a la finalització del primer trimestre i del segon trimestre, respectivament, on es qualificaran els mòduls formatius per a valorar el progrés de l'alumnat fins a eixe moment. A més es realitzaran dues avaluacions finals, una ordinària i una altra extraordinària.

En el segon curs, se celebraran, almenys, dues sessions d'avaluació a la finalització del primer trimestre i del segon trimestre, respectivament, on es qualificaran els mòduls formatius per a valorar el progrés de l'alumnat fins a eixe moment; una sessió d'avaluació final ordinària després de la finalització del període lectiu, i prèvia a la realització de la fase de formació pràctica en empreses, estudis i tallers; i una sessió d'avaluació final extraordinària. Així mateix, els centres realitzaran sessions d'avaluació després de la conclusió de cada període habilitat per a dur a terme la fase de formació pràctica en empreses, estudis i tallers, on avaluaran, en primer lloc, el mòdul de projecte integrat i a continuació, si escau, la fase de formació pràctica.

Els mòduls formatius d'igual denominació en primer i segon curs, dels ensenyaments regulats en aquest decret, tindran caràcter progressiu. A aquest efecte, els mòduls formatius de segon curs seran considerats incompatibles a l'efecte d'avaluació, en el cas que prèviament no s'haja superat el de primer curs amb la mateixa denominació.

L'alumnat matriculat en 2n curs amb mòduls pendents de 1r, haurà de cenyir-se a l'especificat en l'Aplicació de la programació didàctica dels mòduls pendents de 1r per a portar un seguiment d'aquests. Els mòduls pendents de 1r s'avaluaran en el calendari d'avaluació corresponent a 2n curs.

El mòdul de projecte integrat tindrà la consideració d'incompatible a l'efecte d'avaluació fins que es produísca la superació de tots els mòduls restants.

La qualificació dels mòduls professionals de formació en el centre educatiu, inclòs el mòdul professional d'Obra Final o Projecte Integrat, s'expressarà en valors numèrics de 0 a 10, sense decimals. Es consideraran positives les qualificacions iguals o superiors a 5 i negatives les restants. Així mateix, s'emetraran altres qualificacions no numèriques:

La renúncia a la convocatòria d'algun dels mòduls professionals en què l'alumnat es trobe matriculat s'indicarà amb l'expressió «renuncia».

Els mòduls professionals convalidats per altres formacions es qualificaran amb l'expressió de «convalidat».

Els mòduls professionals que hagen sigut objecte de correspondència amb la pràctica laboral es qualificaran amb l'expressió de «exempt».

Els mòduls professionals que, per raons diferents de les de renúncia a la convocatòria, no hagen sigut qualificats, constaran com «no avaluat» i la convocatòria corresponent es comptarà com consumida.

El mòdul de FCT i el mòdul d'Obra Final o Projecte Integrat que no s'hagen pogut cursar per tindre pendent altres mòduls professionals que impedeixen l'accés als mateixos o perquè la seua qualificació ha sigut ajornada, no es qualificaran i la convocatòria no es comptarà com utilitzada.

Els mòduls professionals que hagen sigut adaptats a conseqüència d'un trasllat d'expedient figuraran com «adaptat», a continuació de la qualificació obtinguda en el centre d'origen.

A l'alumnat que obtinga en un mòdul professional determinat la qualificació de 10, se li podrà donar una menció honorífica. Les mencions honorífiques seran atorgades pel professorat que impartisca el mòdul professional corresponent. El nombre de mencions honorífiques que es podran concedir no podrà excedir del 10% d'alumnat matriculat en el mòdul professional en cada grup. L'atribució de menció honorífica es consignarà en els documents d'avaluació de l'alumnat amb l'expressió «MH» a continuació de la qualificació de 10.

Pèrdua del dret a l'avaluació contínua i anul·lació de matrícula per inassistència:

L'aplicació del procés d'avaluació contínua de l'alumnat requereix la seua assistència regular a les classes i activitats programades per als diferents mòduls professionals del cicle formatiu. Per a fer-ho, serà necessària l'assistència, almenys, al 80% de les classes i activitats previstes en cada mòdul. Aquesta circumstància haurà de ser acreditada i certificada pel cap o la cap d'estudis a partir dels comunicats de faltes d'assistència comunicades pel professorat que imparteix docència. L'incompliment d'aquest requisit suposarà la pèrdua del dret a l'avaluació contínua en el mòdul en el qual no s'haja aconseguit l'assistència mínima, i podrà suposar l'anul·lació de matrícula per inassistència:

L'assistència a les activitats de formació és una condició necessària per a mantindre vigent la matrícula en el cicle formatiu. El professorat responsable de cada mòdul té l'obligació de controlar l'assistència setmanal de l'alumnat a les activitats i haurà d'indicar aquest control en el sistema de gestió de centres, que és ITACA per als centres públics.

La direcció del centre procedirà a l'anul·lació de la matrícula, d'ofici, si un alumne o alumna acumula un nombre de faltes d'assistència injustificades igual o superior al 15% de les hores de formació en el centre educatiu que corresponguen al total dels mòduls en els quals es trobe matriculat (si n'hi ha, s'exclouran els mòduls professionals pendents de cursos anteriors i els que han sigut objecte de convalidació o renúncia a la convocatòria).

Promoció, convocatòries, anul·lacions i renúncies:

L'alumnat podrà promocionar del primer al segon curs del cicle formatiu corresponent quan haja obtingut avaluació positiva en mòduls la càrrega lectiva dels quals sume, almenys, el 75% del primer curs.

L'alumnat disposarà d'un número màxim de quatre convocatòries per a la superació de cada mòdul. Per a la superació de la fase de formació pràctica en empreses, estudis i tallers, el nombre màxim de convocatòries serà de dues.

Tindran consideració de convocatòries aquelles avaluacions finals en les quals l'alumnat siga qualificat, de

tal manera que, amb caràcter general, l'alumnat disposarà de dues convocatòries en cada curs acadèmic. Si un alumne o alumna no es presentara a una prova d'avaluació final, obtindrà una qualificació de zero punts i la convocatòria corresponent serà computada a l'efecte de permanència en els ensenyaments.

Amb caràcter excepcional, l'alumnat que no supere algun mòdul després d'haver esgotat el número màxim de quatre convocatòries per a la seua superació, podrà sol·licitar davant la Conselleria competent en matèria d'educació una convocatòria extraordinària, sempre que acredite documentalment que existeixen motius de malaltia, discapacitat, o altres que impedisquen el normal desenvolupament dels estudis, com les establides en la Llei orgànica 1/2004, de 28 de desembre, de Mesures de Protecció Integral contra la Violència de Gènere. Aquesta mesura excepcional no serà aplicable a la fase de formació pràctica en empreses, estudis i tallers.

L'alumnat podrà sol·licitar l'anul·lació de la seua matrícula prèvia sol·licitud per escrit davant l'adreça del centre docent, per a la seua resolució, amb anterioritat a la segona avaluació trimestral, o en el cas que l'alumnat només es trobe matriculat en la fase de formació pràctica en empreses, estudis i tallers, amb anterioritat a l'inici d'aquesta. L'anul·lació de la matrícula de l'alumnat suposarà la pèrdua dels drets d'assistència a classe i avaluació, i en cap cas implicarà la devolució de les taxes de matrícula. En conseqüència, per a eixe curs acadèmic, qualsevol qualificació o avaluació prèvia de l'alumnat perdrà la seua validesa i les convocatòries d'aquest curs no computaran quant a la permanència en l'etapa.

L'alumnat podrà sol·licitar la renúncia a la convocatòria d'avaluació final d'un o diversos mòduls i/o de la fase de formació pràctica en empreses, estudis i tallers, sense que aquesta mesura implique l'anul·lació de la seua matrícula, i amb la finalitat que la convocatòria corresponent no li siga computada a l'efecte de permanència en l'etapa. La renúncia a les convocatòries d'avaluació final ordinària s'haurà de realitzar abans de finalitzar el mes de març; i en el cas de l'avaluació final extraordinària, abans de finalitzar el mes de juliol. La sol·licitud de renúncia es formalitzarà per escrit davant l'adreça del centre, per a la seua resolució, havent-se d'al·legar circumstàncies de malaltia, discapacitat, incorporació a un lloc de treball, obligacions de tipus familiar o social o altres circumstàncies de força major, que impedisquen una dedicació normal a l'estudi.

A més d'aquests aspectes generals, s'atendrà el que es disposa en les instruccions d'inici de cada curs acadèmic.

Criteris d'avaluació i mínims exigibles *Criterios de evaluación y mínimos exigibles*

Es valorarà la capacitat de l'alumnat per a:

1. Analitzar imatges fotogràfiques utilitzant i relacionant adequadament els conceptes del mòdul.
 - Mínims exigibles:
 - Identificar correctament almenys tres elements formals d'una imatge (composició, enquadrament, llum, color, punt de vista, etc.).
 - Relacionar com a mínim dos d'aquests elements amb la intenció expressiva o comunicativa de la fotografia.
2. Desenrotllar estratègies d'anàlisi de fotografies basant-se en els coneixements aportats pel mòdul i en el propi criteri.
 - Mínims exigibles:
 - Aplicar una metodologia bàsica d'anàlisi visual (descripció + interpretació) en una imatge proposada.
 - Formular una opinió personal argumentada, basada en els coneixements del mòdul i el propi criteri, sobre l'eficàcia de la fotografia.
3. Analitzar i interpretar raonadament textos significatius de la teoria de la fotografia.
 - Mínims exigibles:

- Explicar amb claredat les idees principals d'un text teòric rellevant (Roland Barthes, Susan Sontag, John Berger, etc.).
 - Relacionar aquestes idees amb una experiència visual o fotogràfica concreta (anàlisi d'una foto, pràctica pròpia, observació social...).
4. Valorar críticament el lloc de la fotografia en el món de la comunicació i els usos que se'n fan.
- Mínims exigibles:
 - Identificar almenys dues funcions de la fotografia en contextos comunicatius actuals (publicitat, fotoperiodisme, xarxes socials, art...).
 - Elaborar una reflexió crítica bàsica sobre un ús concret de la fotografia (manipulació, credibilitat, ètica, impacte social...).
5. Emetre un juí crític argumentat sobre fotografies pròpies i alienes prenent en consideració els aspectes tècnics, comunicacionals i artístics.
- Mínims exigibles:
 - Fer una valoració bàsica d'una fotografia (pròpia o aliena) considerant almenys un aspecte tècnic, un de comunicacional i un d'artístic.
 - Justificar aquesta valoració amb arguments simples però clars, que demostrin comprensió dels recursos fotogràfics emprats.

Avaluació final ordinària: alumnat amb avaluació contínua
Evaluación final ordinaria: alumnado con evaluación continua

Per a avaluar, s'utilitzarà la rúbrica que cada docent haja desenvolupat en la seua Aplicació de la programació didàctica. El/la docent podrà atorgar diferents percentatges a cadascuna de les activitats i a cadascun dels instruments d'avaluació fins a sumar el 100% de la qualificació.

Avaluació final ordinària: alumnat amb pèrdua d'avaluació contínua
Evaluación final ordinaria: alumnado con pérdida de evaluación continua

L'alumnat que haja perdut l'avaluació contínua per faltes d'assistència, haurà de realitzar i entregar totes activitats plantejades al llarg del curs. A més, el/la docent pot incloure en les proves d'avaluació esmentades, algun tipus de pràctica o examen addicional.

Avaluació final extraordinària: Queda a criteri del o de la docent considerar l'existència d'avaluació contínua en aquesta convocatòria.
Evaluación final extraordinaria: Queda a criterio del o la docente considerar la existencia de evaluación continua en esta convocatoria

Aquesta 2a convocatòria s'avaluarà segons el que s'estableix per el/la docent en l'apartat Sistema de recuperació inclòs en l'Aplicació de la guia docent.

Reclamació de qualificacions *Reclamación de calificaciones*

L'alumnat, o els seus representants legals si és menor d'edat, podran, en primer lloc, sol·licitar al professorat quants aclariments i revisions estime oportunes davant les decisions d'avaluació adoptades pel professorat dels diferents mòduls professionals.

En cas de disconformitat davant aquestes, podrà presentar una reclamació que haurà de realitzar per escrit i dirigida a l'adreça del centre, que serà l'òrgan encarregat de resoldre-la. La presentació de la reclamació es realitzarà en la forma i en el termini que s'indique en els calendaris d'avaluació de cada convocatòria final.

En el termini màxim de dos dies hàbils des de la recepció de la reclamació es constituirà l'òrgan instructor d'aquesta, que actuarà de manera col·legiada per al seu estudi i l'elaboració de l'informe relatiu als fets, actuacions, valoració de la correcta aplicació dels criteris d'avaluació i de l'adequació de la prova, rectificació o ratificació de les decisions d'avaluació adoptades, i proposta de mesures correctores si així procedeix. A tal fi, la direcció del centre convocarà als seus membres d'acord amb la següent composició de l'òrgan:

- La direcció d'estudis del centre.
- El tutor o tutora de l'alumnat que reclama.
- La direcció del departament didàctic del mòdul professional objecte de reclamació.
- Dos professors o professores, designats per la direcció del centre, preferentment amb atribució docent en el mòdul professional objecte de la reclamació.

L'òrgan instructor disposarà de dos dies hàbils, a partir del dia en què haguera sigut convocat per la direcció del centre per a l'estudi de la reclamació, per a elaborar l'informe i elevar-lo a la direcció del centre.

La direcció del centre disposarà de dos dies hàbils per a dictar resolució expressa i notificar-la a les persones interessades, des de la recepció de l'informe emès per l'òrgan instructor de la reclamació o transcorregut el termini per a la seua emissió. Si a conseqüència de la resolució s'haguera de modificar la decisió d'avaluació respecte a l'alumne o alumna, el titular de la secretaria del centre, o qui tinga atribuïdes les seues funcions, procedirà a la rectificació de l'acta d'avaluació, fent-ho constar mitjançant l'oportuna diligència; així mateix, es rectificaran els documents oficials d'avaluació de l'alumnat i s'incorporarà una còpia de la resolució al seu expedient acadèmic.

7_ Bibliografia

7_ Bibliografía

- ACASO, María, El lenguaje visual, Paidós, Barcelona, 2006.
- ADES, Dawn , Fotomontaje, Gustavo Gili, Barcelona,
- BAQUÉ, D.: La fotografía plástica, Gustavo Gili, Barcelona 2003.
- BARTHES, R.: La cámara lúcida. Notas sobre la fotografía, Paidós Comunicación, Barcelona 1989.
- BARTHES, Roland: "El mensaje fotográfico" en Lo obvio y lo obtuso, Barcelona, Paidós, 1992. (edición original: 1961); y "Retórica de la imagen fotográfica" en La semiología, Buenos Aires, Tiempo Contemporáneo, 1970.
- BATCHEN, G.: "Ectoplasma. La fotografía en la era digital" en RIBALTA, J. (ed.): Efecto real. Debate posmoderno sobre la fotografía.
- BATCHEN, Geoffrey, Arder en deseos. La concepción de la fotografía, Gustavo Gili, Barcelona, 2005.
- BAZIN, A.: "Ontología de la imagen fotográfica" en BAZIN, A.: ¿Qué es el cine?, Madrid: Rialp, 2001.

- BENJAMIN, Walter, Sobre la fotografía, Pretextos, Valencia 2004.
- BERGER, John, Mirar, Ed Gustavo Gili, Barcelona, 2006.
- BERGER, John, Modos de ver, Ed Gustavo Gili, Barcelona, 2006.
- BERGER, John, Otra manera de contar, Ed Gustavo Gili, Barcelona, 2007.
- BOURDIEU, P.: Un arte medio: ensayo sobre los usos sociales de la fotografía, Gustavo Gili, Barcelona 2003.
- BURGÍN, V.: Ensayos, Gustavo Gili, Barcelona, 2004.
- CASAJUS QUIRÓS, Concha, Manual de Arte y Fotografía, Editorial Universitat S.A, 1998
- COOPER, Thomas/ Hill, Paul., Diálogo con la fotografía, Gustavo Gili, Barcelona,
- CORONADO E HIJÓN, D.: Una mirada a cámara: teorías de la fotografía, de Charles Baudelaire a Roland Barthes, Ediciones Alfar, Sevilla 2005.
- COSTA, Joan: El lenguaje fotográfico, Ibérica Europea de Ediciones y Centro Investigación y Aplicaciones Comunicación, Madrid (1997).
- DUBOIS, Philippe: El acto fotográfico. De la representación a la presentación, Paidós Comunicación. Barcelona 1994
- FLUSSER, Vilém, Una Filosofía de la Fotografía, Síntesis, Madrid, 2001. FONTCUBERTA, J. (Ed.): Estética fotográfica, Gustavo Gili, Barcelona, 2004.
- FONTCUBERTA, Joan: El beso de Judas. Fotografía y verdad, Gustavo Gili, Barcelona. 1997
- FONTCUBERTA, J.: Fotografía: Conceptos y procedimientos, una propuesta metodológica, Gustavo Gili, Colección Medios de Comunicación en la Enseñanza, Barcelona 1990
- FONTCUBERTA, Joan: La cámara de Pandora. Gustavo Gili 2010
- FONTCUBERTA, Joan: La furia de las imágenes, Galaxia Gutemberg, Barcelona. 2016
- FREUND, G.: La fotografía como documento social, Gustavo Gili, 1983.
- GÓMEZ ALONSO, Rafael, Análisis de la imagen, Estética Audiovisual, Laberinto, Madrid, 2001.
- GÓMEZ ISLA, José, Fotografía de creación, Nerea, San Sebastián, 2005.
- HILL, P. y Cooper, T.: Diálogo con la fotografía, Gustavo Gili, Barcelona 2001.
- INGLEDEW, John, Fotografía, Blume, Barcelona, 2006.
- KRAUSS, Rosalind, Por una teoría de los desplazamientos, Gustavo Gili, Barcelona.
- LISTER, M. (comp.): La imagen fotográfica en la cultura digital, Barcelona: Paidós, 1997.
- MARZAL FELICI, Javier, Como se lee una fotografía. Interpretaciones de la mirada, Cátedra, Madrid, 2007
- MISERACHS, X.: Criterio Fotográfico, Omega, Barcelona 1998.
- NEWHALL, B.: Historia de la fotografía. Desde sus orígenes hasta nuestros días. Barcelona: Gustavo Gili, 2002.
- PICAUDÉ, Valerie y ARBAÍZAR, Philipe: La confusión de los géneros en fotografía. Gustavo Gili, Barcelona, 2004
- RIBALTA, J. (ed.): Efecto real. Debates posmodernos sobre la fotografía, Barcelona: Gustavo Gili, 2004.
- ROBINS, K.: “Nos seguirá conmoviendo una fotografía” en LISTER, M. (comp.): La imagen fotográfica en la cultura digital.
- SCHAEFFER, J.M.: La imagen precaria. Del dispositivo fotográfico, Madrid: Cátedra, 1990.
- SCHARF, A.: Arte y fotografía, Alianza Forma, Madrid 2005.
- SONTAG, S.: Sobre la fotografía, Alfaguara, Madrid 2005.
- SOUGEZ, M.L.: Historia de la fotografía, Cátedra, Madrid 2004.
- SUSPERREGUI, J. M., Fundamentos de la fotografía, Servicio Editorial Universidad del País Vasco, Bilbao, 1988.
- TAGG, J.: El peso de la representación, Barcelona: Gustavo Gili, 2005. ZUNZUNEGUI, Santos, Pensar la imagen, Cátedra/Universidad del País Vasco, 2003.

8_ Control de modificaciones

8_Control de modificaciones

PROGRAMACIÓN DIDÁCTICA CICLOS	Nombre del módulo	V_0	Página 8/9
----------------------------------	-------------------	-----	------------

Revisión	Modificación	Fecha
0	Generación del documento según la plantilla <i>Programación didáctica</i> establecida en el procedimiento <i>PROGRAMAS FORMATIVOS. Control, revisión y actualización de los programas formativos</i> del Sistema de Aseguramiento Interno de la Calidad.	17/07/2025

Elaborado, revisado y aprobado en el Departamento de NOMBRE DEL DEPARTAMENTO

Fdo. por la jefatura del departamento